

MEMORANDWM CYDSYNIAD DEDDFWRIAETHOL

BIL YR HEDDLU, TROSEDDU, DEDFRYDU A'R LLYSOEDD

1. Gosodir y memorandwm cydsyniad deddfwriaethol hwn o dan Reol Sefydlog ("RhS") 29.2. Mae RhS29 yn rhagnodi bod rhaid gosod memorandwm cydsyniad deddfwriaethol, ac y ceir cyflwyno cynnig cydsyniad deddfwriaethol, gerbron Senedd Cymru os yw Bil Senedd y DU yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â Chymru at unrhyw ddiben sy'n dod o fewn cymhwysedd deddfwriaethol Senedd Cymru, neu sy'n addasu'r cymhwysedd hwnnw.
2. Cyflwynwyd Bil yr Heddlu, Troseddau, Dedfrydu a'r Llysoedd yn Nhŷ'r Cyffredin ar 9 Mawrth 2021. Mae'r Bil fel y'i cyflwynwyd i'w weld yn: <https://bills.parliament.uk/bills/2839/publications>

Amcan(ion) Polisi

3. Amcanion polisi datganedig Llywodraeth y DU yw gwneud y wlad yn fwy diogel drwy rymuso'r heddlu a'r llysoedd i gymryd camau mwy effeithiol yn erbyn troseddau ac arwain system gyfiawnder deg. Mae hyn yn cynnwys ymrwymiad penodol i: ddiogelu a grymuso'r heddlu drwy ymgorffori Cyfamod yr Heddlu mewn cyfraith; pasio'r Bil; a chyflwyno gorchymyn llys newydd i dargedu'r sawl y mae'n hysbys eu bod yn cario cyllyll, gan ei gwneud yn haws i swyddogion stopio a chwilio'r rhai hynny a euogfarnwyd o droseddau cyllyll.
4. O ran y llysoedd a dedfrydu, mae'r Bil yn cynnwys ymrwymadau i: rymuso'r llysoedd i fynd i'r afael â throseddau; sicrhau system gyfiawnder deg drwy gyflwyno dedfrydau llymchwr i'r troseddau gwaethaf a rhoi terfyn ar ryddhau troseddau yn awtomatig o'r carchar hanner ffordd drwy eu dedfryd am droseddau difrifol. Mae hefyd yn ceisio cryfhau dedfrydau cymunedol, er enghraifft drwy gryfhau cyrffiw, gwneud i'r rhai hynny a euogfarnwyd i ymgymryd â mwy o oriau o wneud iawn â'r gymuned, gwneud i bobl gefnu ar droseddau a thorri'r cylch aildroseddau.

Crynodeb o'r Bil

5. Noddir y Bil gan y Weinyddiaeth Gyfiawnder.
6. Mae'r Bil yn gwneud darpariaeth;
 - i'r heddlu a gweithwyr y gwasanaethau brys eraill i wneud darpariaeth ynghylch cydweithio rhwng awdurdodau i atal a lleihau trais difrifol;
 - i wneud darpariaeth ar gyfer troseddau newydd ac ar gyfer addasu troseddau presennol;
 - i wneud darpariaeth ynghylch pwerau'r heddlu ac awdurdodau eraill at ddibenion atal, canfod ac ymchwilio i droseddau neu eu herlyn neu ar gyfer ymchwilio i faterion eraill;

- i wneud darpariaeth ynghylch cynnal y drefn gyhoeddus;
- i wneud darpariaeth ynghylch symud ymaith, storio a gwaredu cerbydau; i wneud darpariaeth mewn cysylltiad â throeddau gyrru;
- i wneud darpariaeth ynghylch rhybuddiadau;
- i wneud darpariaeth ynghylch rhoi mechnïaeth a remandio;
- i wneud darpariaeth ynghylch dedfrydu, cadw, rhyddhau, rheoli ac adsefydlu troseddwr;
- i wneud darpariaeth ynghylch Academiâu 16 i 19 diogel;
- i wneud darpariaeth ar gyfer gweithdrefnau gerbron llysoedd a thribiwnlysoedd, ac mewn perthynas â hwy; ac at ddibenion cysylltiedig.

Darpariaethau yn y Bil y mae angen cydsyniad ar eu cyfer

7. Mae'r darpariaethau a ganlyn yn y Bil o fewn cymhwysedd deddfwriaethol Senedd Cymru:

- Rhan 1 'Protection of the police etc', Cymal 1 - '**Police covenant report**'. Mae'n gosod dyletswydd ar yr Ysgrifennydd Gwladol i gyhoeddi adroddiad blynyddol ar Gyfamod yr Heddlu a'i gyflwyno i Senedd y DU. Gall yr adroddiad blynyddol ar gynnydd yn erbyn y cyfamod ymwneud â materion sydd wedi eu datganoli i Gymru megis gwasanaethau iechyd.
- Rhan 2, Pennod 1 –'Functions relating to serious violence'- Dyletswydd '**Serious Violence**'

Cymal 7 ('Duties to collaborate and plan to prevent and reduce serious violence'). Mae'n ofynnol i awdurdodau penodedig ar gyfer ardal llywodraeth leol gydweithio â'i gilydd i atal a lleihau trais difrifol yn yr ardal. Llundio strategaeth a'i rhoi ar waith.

Mae cymal 8 ('Powers to collaborate and plan to prevent and reduce serious violence') yn rhoi'r pŵer i ddau neu ragor o awdurdodau penodedig i gydweithio â'i gilydd ac arfer swyddogaethau ar y cyd i atal a lleihau trais difrifol yn yr ardal berthnasol. Pŵer yr Ysgrifennydd Gwladol i wneud rheoliadau ar gyfer cyhoeddi strategaeth a'i rhannu, neu mewn perthynas â hyn, o dan yr adran hon.

Mae cymal 9 ('Power to authorise collaboration etc. with other persons') yn rhoi pŵer i'r Ysgrifennydd Gwladol drwy reoliad i roi pwerau i awdurdod penodedig i gydweithio â pherson rhagnodedig i atal a lleihau trais difrifol mewn ardal ragnodedig. Mae hefyd yn rhoi pwerau i berson rhagnodedig i gydweithio ag awdurdod penodedig i atal a lleihau trais difrifol mewn ardal ragnodedig.

Mae cymal 10 ('Specified authorities and local government areas') yn diffinio ystyr awdurdod penodedig, sy'n cynnwys Awdurdodau Lleol, Byrddau Iechyd Lleol ac Awdurdodau Tân ac Achub.

Mae cymal 11 ('Educational, prison and youth custody authorities') yn diffinio at ddibenion y Bil yr hyn a olygir gan awdurdod addysgol, carchar a chadw ieuenctid.

Mae cymal 12 ('Preventing and reducing serious violence') yn egluro yr hyn a olygir gan '*preventing*' a '*reducing serious violence in an area*', fel atal pobl rhag cymryd rhan mewn trais difrifol yn yr ardal, a lleihau achosion o drais difrifol yn yr ardal.

Mae cymal 13 ('Involvement of local policing bodies') yn rhoi pŵer i Gomisiynwyr Heddlu a Throseddau i gynorthwyo awdurdod penodedig i arfer swyddogaethau'r awdurdod. Mae hyn yn cynnwys pŵer gwneud rheoliadau i Ysgrifennydd Gwladol ar gyfer gwneud darpariaeth sy'n rhoi swyddogaethau i Gomisiynydd Heddlu a Throseddau ar gyfer ardal heddlu at ddibenion cynorthwyo awdurdod penodedig i gyflawni ei swyddogaethau. Mae awdurdod penodedig o dan ddyletswydd i gydweithredu â Chomisiynydd Heddlu a Throseddau.

Mae cymal 14 ('Involvement of educational, prison and youth custody authorities') yn rhoi pŵer i awdurdod perthnasol sy'n cynnwys awdurdod addysgol, carchar, neu ddalfa ieuenctid ar gyfer ardal llywodraeth leol neu ardal berthnasol ac awdurdod penodedig i gydweithio â'i gilydd i atal a lleihau trais difrifol yn yr ardal honno.

Mae cymal 15 ('Disclosure of information') yn rhoi pŵer i awdurdod penodedig; corff plismona lleol; awdurdod addysgol; awdurdod carchar; awdurdod dalfa ieuenctid, i ddatgelu gwybodaeth sydd ganddo at ddibenion ei swyddogaethau i berson arall, a restrwyd yn flaenorol, at ddibenion arfer ei swyddogaethau o dan y Bennod hon, neu'n unol â hi, gan y person arall.

Mae cymal 16 ('Supply of information to local policing bodies') yn galluogi corff plismona lleol i ofyn am wybodaeth i gynorthwyo gyda'i swyddogaethau. Mae'r cymal yn gosod dyletswydd ar awdurdodau penodedig, Awdurdodau Lleol, Byrddau Iechyd Lleol, ac Awdurdodau Tân ac Achub ac awdurdodau addysgol, i gydymffurfio â'r cais hwn yn amodol ar nifer o fesurau diogelu.

Mae cymal 17 ('Directions') yn rhoi pŵer i'r Ysgrifennydd Gwladol i roi cyfarwyddyd i awdurdod penodedig fel y rhestrir uchod. Rhaid i'r Ysgrifennydd Gwladol ymgynghori â Gweinidogion Cymru cyn rhoi cyfarwyddyd o dan yr adran hon i awdurdod Cymreig datganoledig o fewn ystyr Deddf Llywodraeth Cymru 2006.

Mae cymal 18 ('Guidance') yn rhoi pŵer i'r Ysgrifennydd Gwladol i gyhoeddi canllawiau ynghylch arfer swyddogaethau yn unol â'r bennod

hon. Rhaid i'r Ysgrifennydd Gwladol ymgynghori â Gweinidogion Cymru cyn cyhoeddi canllawiau sy'n ymwneud ag arfer swyddogaethau gan awdurdod datganoledig Cymreig o fewn ystyr Deddf Llywodraeth Cymru 2006.

Mae cymal 19 ('Amendments to the Crime and Disorder Act 1998') yn diwygio adran 5A o'r Ddeddf Trosedd ac Anrhefn mewn perthynas â: chytundebau cyfuno – dim ond os yw pob **awdurdod cyfrifol** mewn perthynas â'r ardal honno yn rhan o'r cytundeb y gellir gwneud cytundeb ar gyfer ardal gyfun.

Yn diwygio adran 6 ('formulation and implementation of strategies') i gynnwys strategaeth ar gyfer atal pobl rhag cymryd rhan mewn trais difrifol a lleihau achosion o drais difrifol.

Yn diwygio adran 17 ('duty to consider crime and disorder implications') i fewnosod y ddyletswydd a osodir ar awdurdod i wneud popeth o fewn ei allu rhesymol i atal trais difrifol, atal pobl rhag cymryd rhan mewn trais difrifol a lleihau achosion o drais difrifol yn ei ardaloedd.

Yn diwygio adran 18 ('interpretation of Chapter 1') i gynnwys dehongliad o "violence" a "serious violence".

Cymal 20 ('Amendment to the Police and Justice Act 2006') Yn diwygio adran 19 (11) – 'local authority scrutiny of crime and disorder matters: interpretation', i gynnwys cyfeiriad yn awr at Drais Difrifol o fewn ystyr Pennod 1 o Ran 1 o Ddeddf Trosedd ac Anrhefn 1998.

Cymal 21 ('Regulations') Gweithdrefn ar gyfer gwneud rheoliadau. Rhaid i'r Ysgrifennydd Gwladol ymgynghori â Gweinidogion Cymru cyn gwneud rheoliadau o dan y bennod hon sy'n gymwys i awdurdod datganoledig Cymreig o fewn ystyr Deddf Llywodraeth Cymru 2006.

Cymal 22 ('Index of defined expressions') Mae'r cymal hwn yn ymwneud â'r cymalau gweithredol. Nid yw hon yn ddarpariaeth o sylwedd ond mae'n rhyngweithio â darpariaethau o sylwedd.

- Rhan 2 Pennod 2 – 'Offensive Weapons Homicide Reviews' – **'Homicide Reviews'**

Mae cymal 23 ('Duty to arrange a review') yn cyflwyno dyletswydd ar bartneriaid diogelu lleol i asesu a yw marwolaeth person yn bodloni meini prawf penodol ar gyfer cynnal adolygiad o laddiad statudol annibynnol llawn ac i wneud trefniadau i gwblhau'r adolygiad.

Mae cymal 24 ('Relevant review partners') wedi cael ei ddiwygio wrth ei gyflwyno ac mae yn awr yn ychwanegu pŵer gwneud rheoliadau i wneud darpariaeth ar gyfer nodi pa bartneriaid adolygu ddylai fod y partneriaid adolygu perthnasol mewn perthynas â marwolaeth person ac mae'n esbonio'r hyn y gall y rheoliadau ei gynnwys.

Mae cymal 25 ('Relationship with other review requirements') yn nodi'r amgylchiadau pan nad yw'r ddyletswydd adolygu yn gymwys, ac yn darparu pŵer gwneud rheoliadau i'r Ysgrifennydd Gwladol i ragnodi pa bryd nad yw'r ddyletswydd yn gymwys.

Cymal 26 ('Notification of Secretary of State') Gofynion hysbysu ynghylch adolygiad o laddiad.

Cymal 27 ('Conduct of review') Rhaid i bartneriaid adolygu lladdiadau perthnasol mewn perthynas â marwolaeth person gydweithredu yn y broses o gynnal adolygiad o laddiad a chyfrannu at y broses.

Mae cymal 28 ('Information') yn rhoi swyddogaeth i unrhyw bartner adolygu lladdiadau perthnasol i ofyn am wybodaeth ac mae dyletswydd i gydymffurfio â chais am wybodaeth.

Cymal 29 ('Saving for data protection legislation') Newidiwyd wrth gyflwyno'r Bil i 'Information: supplementary'. Mae'n darparu ar gyfer datgelu data personol.

Mae cymal 30 ('Delegating functions') yn rhoi pŵer i bartner adolygu lladdiadau perthnasol i benodi ar y cyd un ohonynt eu hunain, neu berson neu gorff arall i gynnal yr adolygiad o laddiad. Mae'n rhoi pwerau gwneud rheoliadau i'r Ysgrifennydd Gwladol i alluogi partneriaid adolygu perthnasol i weithredu ar y cyd ac i gyngor sir a chyngor dosbarth i gytuno bod un yn cyflawni swyddogaethau ar ran y llall.

Mae cymal 31 ('Guidance') yn gosod dyletswydd ar bartneriaid adolygu lladdiadau i roi sylw i unrhyw ganllawiau a gyhoeddir gan yr Ysgrifennydd Gwladol. Mae'r cymal wedi'i ddiwygio i gynnwys dyletswydd i ymgynghori â Gweinidogion Cymru mewn perthynas â DWA.

Mae cymal 32 ('Power to pay grant: local health boards') (diwygiwyd y teitl wrth ei gyflwyno) yn rhoi pŵer i'r Ysgrifennydd Gwladol i dalu grant i fwrdd iechyd lleol yng Nghymru tuag at wariant yr aed iddo, neu yr eir iddo ganddo o dan y Bennod hon. Yr Ysgrifennydd Gwladol ddylai pennu swm y grant, yn ogystal â'r amodau ar gyfer ei dalu.

Cymal 33 ('Piloting') Pwerau i'r Ysgrifennydd Gwladol dreialu adolygiadau o laddiadau.

Mae cymal 34 ('Regulations') yn nodi'r amodau er mwyn i reoliadau o dan y Bennod hon gael eu gwneud yn ddarostyngedig i'r weithdrefn gadarnhaol 'gwnaed'.

Cymal 35 ('Interpretation') Diwygiwyd y rhestr ac mae yn awr yn cynnwys Awdurdodau Cymreig Datganoledig. Mae'r cymal wedi'i ddiwygio hefyd er mwyn bod dyletswydd i ymgynghori â Gweinidogion Cymru yn ofynnol cyn gwneud rheoliadau.

- Rhan 3 'Public Order' - Cymal 59 – '**Intentionally or recklessly causing public nuisance**'. Mae'n disodli'r trosedd y gyfraith gyffredin bresennol o niwsans cyhoeddus gyda throsedd statudol newydd fel yr argymhellwyd yn Adroddiad Comisiwn y Gyfraith 'Simplification of the Criminal Law: Public Nuisance and Outraging Public Decency 2015'.

Cymal 54 – Yn diwygio adran 12 o Ddeddf Trefn Gyhoeddus 1986 sy'n bŵer i'r heddlu orfodi amodau ar orymdeithiau cyhoeddus. Mae'r Bil yn galluogi i effeithiau sŵn yr orymdaith gael eu hystyried a gall orfodi amodau os yw'n arwain at frawychu pobl yn yr ardal gyfagos neu'n eu haflonyddu.

Cymal 55 – Yn diwygio adran 14 o Ddeddf Trefn Gyhoeddus 1986 gyda phŵer i'r heddlu orfodi amodau ar gynulladau cyhoeddus (hyd yr amser, niferoedd etc) ac mae trosedd gysylltiedig os na gymdymffurfi â'r amodau. Bydd y Bil yn diwygio'r adran hon i alluogi i'r sŵn a gaiff ei greu gan bersonau sy'n cymryd rhan yn y cynulliad gael ei ystyried os y gall arwain at darfu difrifol o ran gweithgareddau sefydliad a gynhelir yn yr ardal gerllaw y cynulliad.

Cymal 60 – Yn ymwneud â gwrthdystiadau gan un person ac mae'n debyg i gymalau 54 a 55 i'r perwyl ei fod yn diwygio adran 14 o Ddeddf Trefn Gyhoeddus 1986 ac yn gorfodi amodau ac yn darparu fel y gall rheoliadau gael eu gwneud mewn perthynas â gwrthdystiadau gan un person.

- Pennod 4 – 'Other Provisions', Cymal 46 [mem1] – '**Criminal damage to memorials: mode of trial**'. Mae'r diffiniad o gofeb yn cynnwys adeilad, strwythur neu unrhyw beth a godwyd neu a osodwyd ar dir, sydd â diben coffadwriaethol. Mae hyn yn cynnwys gwrthrychau symudol fel blodau sy'n cael eu gadael wrth gofeb at ddibenion coffáu.
- Rhan 1 'Protection of the police etc' – Cymal 2 [ew1] '**Increase in penalty for assault on emergency worker**'. Mae'n diwygio a. 1 o **Ddeddf Ymosodiadau ar Weithwyr y Gwasanaethau Brys (Troseddau) 2018**, gan gynyddu'r gosb o 12 mis i 2 flynedd.
- Cymal 61 – 'Unauthorised encampments' – '**Offence relating to residing on land without consent in or with a vehicle**' a chymalau cysylltiedig. Mae'n cryfhau pwerau'r heddlu i fynd i'r afael â gwerylloedd diawdurdod, gan ganiatáu iddynt atafaelu cerbydau lle nad yw'r rhai y gofynnwyd iddynt adael yn gwneud hynny.
- [ue1a] Canllawiau ar arfer pwerau'r heddlu mewn perthynas â thresmaswyr ar dir – Rhoi pŵer i'r Ysgrifennydd Gwladol i gyhoeddi canllawiau i'r heddlu ynghylch swyddogaethau penodol o dan y Ddeddf Cyfiawnder Troseddol a Threfn Gyhoeddus.
- [ue2] Amrywiol ddiwygiadau i Ddeddf Cyfiawnder Troseddol a Threfn Gyhoeddus 1994.

- Rhan 2 Pennod 3 '**Extraction of information from electronic devices**'. Cymal 36 ('Extraction of information from electronic devices: investigations of crime etc'). Mae'n darparu fframwaith cyfreithiol ar gyfer echdynnu data o ffonau symudol a dyfeisiau digidol gan berson awdurdodedig at ddibenion penodol, megis, atal, canfod ac erlyn troseddau ac ymchwilio iddynt.

Cymal 37 ('Application of section 36 to children and adults without capacity'). Mae'n darparu nad yw plentyn neu oedolyn sydd heb alluedd i'w drin fel un sy'n gallu darparu dyfais electronig neu gytuno i echdynnu gwybodaeth o'i wirfodd.

Cymal 40 ('Code of practice about the extraction of information') Rhaid i'r Ysgrifennydd Gwladol baratoi cod ymarfer sy'n cynnwys canllawiau ynghylch arfer pwerau mewn perthynas ag echdynnu gwybodaeth o ddyfeisiau electronig sy'n ymwneud ag ymchwiliadau i droseddau a marwolaethau.

Cymal 41 ('Regulations about the extraction of confidential information') Mae'n rhoi pŵer gwneud rheoliadau i'r Ysgrifennydd Gwladol ynghylch arfer pwerau sy'n gysylltiedig ag echdynnu gwybodaeth o ddyfeisiau electronig sy'n ymwneud ag ymchwiliadau i droseddau a marwolaethau, mewn perthynas â gwybodaeth gyfrinachol.

Cymal 42 ('Authorised persons') Personau awdurdodedig fel y'u diffinnir yn Atodlen 3

8. Mae'r darpariaethau uchod wedi cael eu cynnwys yn y Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol oherwydd eu bod yn dod o fewn cymhwysedd deddfwriaethol Senedd Cymru i'r graddau y maent yn ymwneud â materion datganoledig sy'n gysylltiedig â Diogelu'r Amgylchedd, Tir, Tai, Awdurdodau Lleol, Byrddau Iechyd Lleol, Addysg a'r Gwasanaethau Tân ac Achub. Fodd bynnag, byddem yn argymhell na ddylai Senedd Cymru roi ei chydysyniad i rai o'r darpariaethau hyn fel y'u drafftwyd ar hyn o bryd (gweler paragraffau 13, 14 a 15 isod).

Y rhesymau dros wneud y darpariaethau hyn ar gyfer Cymru ym Mil yr Heddlu, Troseddu, Dedfrydu a'r Llysoedd

9. Mae'r Bil yn ymwneud â darpariaethau o fewn y System Cyfiawnder Troseddol sy'n fater a gedwir yn ôl. Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i sicrhau bod ein cymunedau yn ddiogel, yn gryf ac yn wydn. Rydym yn parhau i weithio gyda'n pedwar heddlu, Awdurdodau Lleol, Llywodraeth y DU ac asiantaethau eraill i helpu i sicrhau bod ein pobl a'n cymunedau yn parhau'n ddiogel. Mae'n hollbwysig ein bod yn parhau i gydweithio ar draws sefydliadau. Bydd rhai cymalau yn y Bil yn cynorthwyo ymhellach i wneud ein cymunedau yn ddiogel ac i gryfhau'r

berthynas gydweithio rhwng partneriaid. Fodd bynnag, mae rhai agweddau ar y Bil yn deddfu mewn perthynas â swyddogaethau polisi datganoledig sy'n cael effaith ar y System Cyfiawnder Troseddol.

10. Mae'r Bil yn cwmpasu meysydd eang yn y maes cyfiawnder troseddol sy'n faterion a gadwyd yn ôl i raddau helaeth iawn. Ni fyddai'n gwneud synnwyr ceisio dadgyfuno'r cymharol ychydig o faterion datganoledig a'u datblygu drwy ddeddfwriaeth ar wahân, ac nid oes lle yn rhaglen ddeddfwriaethol bresennol Llywodraeth Cymru ar gyfer Bil sy'n gwneud darpariaeth i Gymru ar y materion hyn yn unig. Nid oes bil ychwaith yn y rhaglen y gellid ychwanegu darpariaeth o'r fath ato.

Safbwynt Llywodraeth Cymru ynglŷn â'r Bil fel y'i cyflwynwyd

11. Mae Llywodraeth Cymru yn gefnogol i'r Bil ar y cyfan. Fodd bynnag, ceir anghytundeb o hyd rhwng Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru ynglŷn â'r Ddyletswydd Trais Difrifol. Ceir pryderon hefyd ynghylch y darpariaethau yn y Bil ar gyfer Gwersylloedd Diawdurdod a'r elfen lleihau sŵn o'r cymalau ynghylch gwrthdystiadau cyhoeddus sy'n ymwneud â'r Drefn Gyhoeddus.

12. Mae Llywodraeth Cymru yn argymhell bod y Senedd yn rhoi ei chydsyniad i Gyfamod yr Heddlu, y Ddyletswydd Trais Difrifol (cymalau 7,8,10-16 a 19-22), Adolygu Lladdiadau (cymalau 23-35), Difrod Troseddol i Gofebau, Cynyddu'r gosb am ymosod ar weithwyr y gwasanaethau brys, Echdynnu Gwybodaeth o Ddyfeisiau Electronig (cymalau 36,37,40,41,43) ac adran 59 o Ran 3 'Trefn Gyhoeddus' Fodd bynnag, ni fydd modd i Lywodraeth Cymru argymhell i'r Senedd ei bod yn cydsynio i'r Ddyletswydd Trais Difrifol (cymalau 9 , 17 a 18), Gwersylloedd Diawdurdod (cymal 61 (ue1a) (ue2)) nac adrannau 54, 55 a 60 o'r rhan o'r Bil sy'n ymwneud â'r Drefn Gyhoeddus fel y mae wedi'i drafftio ar hyn o bryd.

13. Bydd Llywodraeth Cymru yn argymhell i Senedd Cymru na ddylai roi ei chydsyniad i'r darpariaethau a ganlyn yn y Bil fel y'i drafftwyd ar hyn o bryd:

14. Pwerau'r **Ddyletswydd Trais Difrifol** i'r Ysgrifennydd Gwladol – cymal 9 ('Power to authorise collaboration etc. with other persons'), cymal 17 ('Directions'), cymal 18 ('Guidance'). Y pryder ynghylch y pwerau newydd hyn sy'n caniatáu i'r Ysgrifennydd Gwladol roi cyfarwyddyd at ddibenion gorfodi'r ddyletswydd trais difrifol yw y gallai'r Ysgrifennydd Gwladol o bosibl roi cyfarwyddyd ar faterion sydd wedi eu datganoli sy'n dod o fewn cylch gwaith ein hawdurdodau Cymreig datganoledig.

15. **Gwersylloedd Diawdurdod** ('Offence relating to residing on land without consent in or with a vehicle'), [ue1a] Canllawiau ar arfer pwerau'r heddlu

mewn perthynas â thresmaswyr ar dir ac [ue2] amrywiol ddiwygiadau i Ddeddf Cyfiawnder Troseddol a Threfn Gyhoeddus 1994. Mae dull Llywodraeth Cymru o reoli gwersylloedd diawdurdod wedi canolbwyntio ar ymgysylltu â chymunedau a buddsoddi ar gyfer darpariaeth ddigonol o safleoedd awdurdodedig a galluogi awdurdodau lleol i fodloni gofynion llety (preswyl a chlodiant) cymunedau Sipsiwn, Roma neu Deithwyr. Mae'r maes gwaith hwn yn cael blaenoriaeth unwaith yn rhagor yn y Cynllun Gweithredu Cydraddoldeb Hiliol sydd ar fin ymddangos, sy'n cynnwys nod annibynnol o fynd i'r afael yn well ag anghenion llety'r cymunedau hyn. Mae'r cymalau arfaethedig a gyflwynwyd gan Lywodraeth y DU yn canolbwyntio ar orfodi a throeddoli, sy'n tanseilio ac yn peryglu'r ffordd o fyw led-nomadaidd sydd gan Sipsiwn, Roma a Theithwyr nad oes ganddynt o bosibl unrhyw le addas i osod eu cerbydau.

16. **Y Drefn Gyhoeddus** - cymal 54 ('Imposing conditions on public processions'), cymal 55 ('Imposing conditions on public assemblies') a chymal 60 ('Imposing conditions on one-person protests'). Er bod y drefn gyhoeddus yn fater a gedwir yn ôl, mae'r elfennau sŵn yn y cymalau hyn yn ymwneud â materion iechyd yr amgylchedd, sydd wedi'u datganoli i Lywodraeth Cymru. Rydym yn cefnogi'r cymal mewn perthynas â diogelu trigolion rhag cynnydd mewn llygredd sŵn, fodd bynnag cyfrifoldeb Llywodraeth Cymru yw hwn. Er nad oes gan Lywodraeth Cymru bwerau i gyfarwyddo'r heddlu mewn perthynas â lefelau sŵn, mae ganddi'r cyfrifoldeb cyffredinol dros leihau sŵn ac mae'n gyfrifol am gyfarwyddo awdurdodau lleol ar y mater hwn. Nid yw'r ddeddfwriaeth wedi'i diffinio'n glir ac felly mae'n anodd asesu ei goblygiadau ar gyfrifoldebau'r Awdurdodau Cymreig Datganoledig.

17. Bydd gwaith i ddatrys y pryderon hyn sy'n weddill yn parhau yn ystod hynt y Bil drwy Senedd y DU a chaiff Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol atodol ei gyflwyno ar yr adeg briodol, os bydd yn ofynnol.

Goblygiadau ariannol

18. Nid oes unrhyw oblygiadau ariannol uniongyrchol i'r Bil hwn.

Casgliad

19. Yn fy marn i, mae'n briodol ymdrin â rhai o'r darpariaethau yn y Bil y DU hwn gan y bydd yn gwneud newidiadau synhwyrol a phwysig i'r system cyfiawnder troseddol a'i gwasanaethau, a fydd o fudd i bobl a chymunedau Cymru o ran gwella eu diogelwch. Ni fydd Llywodraeth Cymru mewn sefyllfa i argymhell y dylid rhoi cydsyniad i'r cymalau a nodwyd ym mharagraffau 14, 15 ac 16 oni bai bod y Bil yn cael ei ddiwygio i fynd i'r afael â'n pryderon.

Jane Hutt AS

**Y Dirprwy Weinidog a'r Prif Chwip
Mawrth 2021**